

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Шифр, назва дисципліни	DP075 Управління витратами/ Cost Management
Рівень вищої освіти / фахової передвищої освіти	Фахова передвища
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	051 «Економіка»
Освітня програма	Економіка
Семестр	6 семестр (9 кл), 4 семестр (11 кл)
Курс	3 курс (9 кл), 2 курс (11 кл)
Анотація курсу	Дисципліна формує у студентів знання про закономірності формування витрат для мінімізації їх рівня та обґрунтування оптимальних господарських рішень на підприємстві. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти засвоюють теоретичні основи формування витрат на підприємстві, особливості управління витратами, включаючи функції прогнозування, планування, нормування витрат та контролю за місцями їх виникнення; набувають вмінь і навичок складання гнучких кошторисів, оцінки діяльності центрів відповідальності за критерієм витрат; оволодівають методами калькулювання собівартості продукції, цільового формування, структурного аналізу та зниження витрат.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=162
Мова викладання	Українська
Лектор курсу	Викладач I категорії Данилевська Людмила Сергіївна канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: Danylevska.ls@gmail.com
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/moop_e.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	СК 1. Здатність ідентифікувати інформацію та усвідомлювати проблеми предметної області, базові засади функціонування сучасної економіки. СК 3. Здатність на основі типової методики і знань, розраховувати економічні і соціально-економічні показники господарюючих суб'єктів. СК 5. Здатність планувати діяльність суб'єктів господарювання в умовах мінливого середовища. СК 7. Здатність виконувати завдання, пов'язані з функціонуванням системи управління суб'єктів господарювання. СК 8. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів.

	СК 10. Здатність самостійно виявляти проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення при аналізі конкретних ситуацій економічного характеру.
Перелік програмних результатів навчання	РН 4. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для вирішення практичних. РН 7. Володіти економічною термінологією, оперувати категоріями, поняттями предметної області соціально-економічних систем різного рівня. РН 10. Аналізувати результати діяльності суб'єктів господарювання для визначення напрямів їх удосконалення. РН 11. Планувати основні економічні показники підприємства (підрозділу) для підвищення ефективності діяльності. РН 12. Розв'язувати професійні завдання з організації діяльності підприємства (підрозділу) РН 13. Володіти методами й інструментарієм для виконання управлінських рішень щодо функціонування підприємств (підрозділу). РН 14. Знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних завдань.
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 120 Кількість кредитів – 4 Кількість лекційних годин – 28 Кількість практичних занять – 28 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 64 Форма підсумкового контролю – екзамен
Методи навчання	Вербальний метод; пояснювально-демонстраційний метод; метод проблемного викладання; репродуктивний метод; робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації).
Зміст дисципліни	
Тема 1. Загальна характеристика витрат, їх класифікація і структура	Економічна сутність витрат. Роль витрат у забезпеченні ефективності функціонування підприємств. Класифікація витрат виробництва. Структура витрат і фактори, що її визначають.
Тема 2. Закономірності та чинники формування витрат	Особливості динаміки витрат у короткостроковому та довгостроковому періодах. Чинники, що впливають на формування витрат підприємства. Методи дослідження причинно-наслідкових зв'язків між витратами та їх чинниками.
Тема 3. Економічна сутність, значення і завдання управління витратами	Сутність і значення управління витратами на підприємстві. Місце управління витратами в системі менеджменту підприємства. Система управління витратами на підприємстві. Об'єкти і суб'єкти управління витратами. Принципи та завдання управління витратами.
Тема 4. Методи управління витратами	Концепція стратегічного управління витратами. Методи формування собівартості таргет-костинг та кайдзен-костинг. Технологія управління витратами за результатами на базі концепції бенчмаркінгу. Концепція управління витратами на якість. Технологія управління витратами на основі CVP-аналізу.

Тема 5. Формування витрат за місцями і центрами відповідальності	Сутність понять «місце витрат» і «центр відповідальності». Види центрів відповідальності. Кошториси центрів відповідальності. Розподіл витрат допоміжних і обслуговуючих підрозділів при складанні кошторисів. Процес складання кошторису підприємства.
Тема 6. Собівартість продукції і методи її калькулювання	Сутність і види собівартості продукції. Технологія калькулювання собівартості окремих виробів. Методи калькулювання та сфери їх застосування. Особливості формування собівартості готової і реалізованої продукції. Основні напрями зниження собівартості продукції
Тема 7. Система розподілу витрат при калькулюванні собівартості продукції	Розподіл непрямих виробничих витрат під час калькулювання. Розподіл невиробничих витрат. Система обліку і калькулювання за неповними витратами. Сутність ABC-методу та його роль в удосконаленні калькулювання.
Тема 8. Планування, нормування і прогнозування затрат як складові елементи управління витратами	Об'єктивна необхідність планування витрат. Методика планування витрат на виробництво. Нормування затрат та їх роль в управлінні витратами. Прогнозування собівартості нової продукції.
Тема 9. Облік у системі управління витратами	Значення обліку як елементу контролю за формуванням витрат. Характеристика оперативного, бухгалтерського та статистичного обліку. Облік витрат у структурі фінансового, податкового та управлінського обліку. Методи обліку витрат на підприємстві
Тема 10. Контроль витрат і стимулювання економії ресурсів	Значення, завдання контролю витрат. Види контролю витрат. Система внутрішнього контролю витрат на підприємстві. Методи здійснення контролю витрат. Внутрішні резерви зниження витрат та стимулювання економії ресурсів.
Тема 11. Аналіз системи «витрати-випуск-прибуток» як інструмент обґрунтування виробничо-збутових рішень	Сутність і передумови аналізу системи «витрати-випуск-прибуток». Аналіз рівноваги операційної діяльності. Методи визначення точки беззбитковості. Залежність прибутку від операційної активності та структури витрат.
Тема 12. Аналіз і оцінка ефективності управління витратами виробництва	Система показників, що характеризують ефективність управління витратами виробництва. Аналіз і оцінка ефективності управління витратами виробництва за відхиленнями від норм і нормативів. Напрямки підвищення ефективності управління витратами.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Система оцінювання	
Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий/ семестровий контроль, проводиться у формі екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.	

Підсумкова оцінка за умови іспиту виставляється як загальна сума балів набраних за результатами поточного (70%) та підсумкового контролю.

Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Мах кількість балів
Виконання завдань на семінарських заняттях, опитування (6 тем)	12
Експрес-контрольні (2 к.р.)	8
Модульні контрольні роботи (2 к.р.)	20
Реферат	10
Розрахункова робота / Написання та публікація тез на одну із тем навчальної дисципліни	20
Екзамен	30
Разом	100

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Артамонова Н.С., Акулюшина М.М. Управління витратами: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 116 с.
2. Ахновська І.О. Управління витратами: навч. посіб. Донец. нац. ун-т ім. Василя Стуса. Вінниця: Твори, 2020. 154 с.
3. Данилко В. К. Управління витратами: навчальний посіб. Київ: Каравела, 2012. 216 с.
4. Захарченко Л.А. Управління витратами: навчальний посібник з практичних занять для студентів вищих навчальних закладів. Одеса: ВМВ, 2011. 240 с.
5. Давидович І. Є. Управління витратами: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 320 с.
6. Іванюта П.В., Лугівська О.П. Управління ресурсами і витратами: навчальний посібник. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 320 с.
7. Рижикова Н.І., Накісько О.В. Управління витратами: навчальний посібник. Харків: ХНТУСГ, 2013. 198 с.
8. Тарасенко С.І. Управління витратами: навчальний посібник. Кам'янське: ДДТУ, 2018. 304с.
9. Турило А.М. Управління витратами підприємства: навч.посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 120 с.
10. Цимбалюк Л.Г. Формування та управління витратами виробництва: підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл.. Донецьк: Юго-Восток, 2009. 240 с.
11. Чорна М.В., Смірнова П.В., Бугріменко Р.М. Управління витратами: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2017. 166 с.

12. Череп А.В., Череп О.Г. Управління витратами підприємств: підручник, Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя: Мокшанов В. В., 2018. 319 с.
13. Blocher, Edward. Cost management: a strategic emphasis / Edward J. Blocher, David E. Stout, Gary Cokins. — 5th ed. p. 996. — 2010. URL: <https://book.akij.net/eBooks/2018/March/5aac97792398e/Cost%20Management%20A%20Strategic%20Emphasis,%205th%20Edition-2-997.pdf>